

ECA: Piata europeana de electricitate este insuficient integrata, preturile sunt prea mari

În pofida previziunilor ambitioase si a anumitor eforturi, Uniunea Europeana nu a înregistrat decât progrese lente catre obiectivul sau de conectare a pietelor energiei electrice pentru a asigura accesul cetatenilor si al întreprinderilor la energie ieftina, se arata într-un raport al Curtii de Conturi Europene.

Potrivit acestui document, întârzierile în cuplarea pietelor nationale ale electricitatii s-au acumulat din cauza deficientelor în guvernanta UE si a unui sistem complex de instrumente de reglementare vizând facilitarea comercializarii transfrontaliere, care a frânat implementarea normelor aplicabile pietei. Monitorizarea pietei de catre Comisia Europeana si de catre ACER, agentia UE din domeniul energiei, nu a adus nici ea suficiente îmbunatatiri. Masurile de supraveghere menite sa limiteze abuzul de piata si manipularea pietei nu mergeau suficient de departe, ceea ce înseamna ca riscul de pe piata energiei electrice din UE era suportat în principal de consumatorii finali.

"În pofida ambitiei necesare si salutare afisate de UE, pietele energiei electrice din Europa tot nu sunt integrate pe cât ar fi posibil. Având în vedere actuala criza energetica si a costului vietii cu care se confrunta cetatenii UE, a devenit chiar si mai urgent pentru UE sa își finalizeze piata interna a energiei electrice", a declarat Mihails Kozlovs, membrul Curtii care a condus acest audit.

În 1996, UE a lansat un proiect complex de a integra pe deplin pietele nationale ale energiei electrice. Obiectivul urmarit era sa se asigure pentru consumatori cele mai mici preturi la energie posibile si sa se amelioreze securitatea aprovizionarii cu energie a UE. Însa, la aproape 10 ani de la data programata pentru finalizarea proiectului, si anume anul 2014, piata continua în practica sa fie reglementata de 27 de cadre normative nationale. Asa cum a scos în evidenta actuala criza energetica, preturile angro difera considerabil de la un stat membru la altul, iar preturile cu amanuntul ramân puternic influentate de ratele nationale de taxare si de tarifele de retea, în loc sa fie deschise concurentei.

Potrivit ECA, desi au existat unele realizari majore, progresul în cuplarea tuturor pietelor nationale ale energiei electrice a fost lent între 2015 si 2021 si neuniform de la o regiune a UE la alta si de la un segment al pietei la altul. Niciuna dintre orientarile UE, desi cu caracter obligatoriu, nu fusese pusa în aplicare pe deplin în statele membre si, de asemenea, nu se înregistrase niciun progres substantial în cresterea capacitatii de transport transfrontalier.

Auditorii considera ca întârzierile au fost cauzate de alegerea Comisiei de a pune în aplicare orientarile privind reseaua prin termeni si conditii sau metodologii, ceea ce însemna ca aprobarea acestora tinea de responsabilitatea autoritatilor nationale de reglementare si a ACER. Aceasta alegere a complicat excesiv si a întârziat armonizarea normelor privind comerțul transfrontalier.

Auditorii subliniaza ca, în evaluarea impactului pe care a realizat-o, Comisia nu a analizat în mod suficient impacturile modului în care a gândit piata si ale deciziilor sale în materie de guvernanta. Monitorizarea uniformitatii punerii în aplicare de catre statele membre a normelor a fost încredintata în cea mai mare parte ACER. Auditorii au constatat însa ca monitorizarea si raportarea asigurate de ACER nu erau suficiente, în special din cauza insuficientei datelor, a resurselor limitate si a coordonarii deficitare cu Comisia.

Supravegherea pietei, menita sa detecteze si sa descurajeze abuzul de piata si manipularea pietei, a fost de asemenea incompleta. Auditorii concluzioneaza ca abordarea ACER în materie de colectare a datelor nu era exhaustiva, iar evaluarea pe care agentia o efectua cu privire la datele colectate acoperea o gama prea restrânsa de

comportamente abuzive. De asemenea, ACER nu a alocat resurse suficiente pentru analiza datelor si nu a fost în masura sa sprijine investigatiile privind suspiciunile de abuz de piata transfrontalier din ce în ce mai numeroase.

Auditorii avertizeaza ca producatorii, furnizorii si brokerii de energie electrica pot totii exploata lacune sau ca statele membre pot intra în competitie pentru a oferi participantilor la piata cel mai permisiv mediu din punctul de vedere al sanctiunilor si al asigurarii respectarii legii. În acelasi timp, ACER nu are competenta de a asigura faptul ca statele membra aplica normele în mod uniform.

UE si statele membre sunt responsabile împreuna de politica energetica. Comertul transfrontalier cu energie electrica ar trebui sa permita accesul întreprinderilor si al cetatenilor la cea mai ieftina energie disponibila. Auditorii au evaluat în ce masura abordarea Comisiei în materie de reglementare si supravegherea pietei de catre ACER au contribuit la obiectivul unei pietei interne a energiei electrice care sa functioneze corespunzator. Auditul a acoperit perioada cuprinsa între 2015 si sfârșitul anului 2021, aplecându-se în principal asupra pietelor angro de energie electrica.